

Tryggt tillsammans – goda modeller för bemötande av asylsökande

Ställningstagande av rådet för brottsförebyggande 17.12.2015

Enligt internationella avtal är Finland skyldig att ta emot personer som söker internationellt skydd. Tidigare har det årliga antalet asylsökande i Finland varit mycket lågt, men år 2015 uppgick siffran plötsligt till 30 000 personer. Att placera en så stor mängd människor är en utmaning. Förläggningar har inrättats både på små och stora orter i olika delar av landet, och det finns separata enheter för män, familjer och minderåriga som kommit till landet ensamma.

Medan asylsökandena väntar på att deras asylansökningar behandlas bor de vanligen i förläggningar där de får nödvändig försörjning och omsorg. Kommunen ordnar grundläggande utbildning för dem som är i läropliktsåldern och barn har rätt att delta i småbarnspedagogik. Vid förläggningarna ordnas även språkundervisning, men det finns skillnader i när denna undervisning börjar i de olika förläggningarna. Enligt den gällande lagstiftningen får asylsökande rätt att arbeta först efter tre eller sex månader, beroende på hur länge det tar att behandla asylansökningen.

Trygghetskänslan kan ökas genom att stärka de lokala gemenskaperna

Asylsökandena som under de senaste månaderna har kommit till Finland är i huvudsak unga män som är motiverade att bygga upp en bättre framtid för sig själva. Vid förläggningarna saknar de dock normala sociala nätverk och det stöd som ges av familjen eller arbetsgemenskapen. Många upplever att verkligheten i Finland inte motsvarar deras förväntningar. Väntetiden vid förläggningarna, eventuella traumatiska erfarenheter under flykten, bristen på sysselsättning och osissheten kring asylprocessen och framtiden kan leda till frustrationer. Vid flera förläggningar har det förekommit bråk mellan asylsökandena, missbruksproblem och ordningsstörningar. Asylsökandena har blivit utsatta för hotelser, rasistiska förolämpningar och ibland till och med våld. Förläggningarna har blivit föremål för ofog och demonstrationer. Asylsökandena har haft svårt att förstå den finländska kulturen och kvinnornas ställning i Finland.

Mötena mellan den nya och gamla befolkningen har därmed inte alltid gått helt utan problem. Kommuninvånarna har varit särskilt oroliga för de fall som kommit till polisens kännedom där asylsökanden misstänks för våldtäkt eller trakasserier som riktar sig mot flickor. *Rådet för brottsförebyggande betonar att dessa brott är oacceptabla, men gärningar som begås av enskilda människor ska inte användas för att sprida rädsla eller för att prägla en hel folkgrupp.*

Den oro som såväl de nya som de gamla invånarna känner för sin trygghet är genuin och måste tas på allvar. *Rådet för brottsförebyggande betonar att trygghetskänslan kan ökas genom olika former av närarbete.* På de orter där förläggningar inrättas behövs en öppen dialog och samarbete mellan parterna samt samfunds- och grannskapsarbete för att stärka boendeområdenas strukturer. Ett gott exempel på sådan verksamhet är det samfundsarbete som görs av Helsingfors diakonianstalt. Diakonianstaltens samfundscoordinator svarar på alla frågor som skapar oro i omgivningen, ger information, rättar missuppfattningar och ordnar gemensam verksamhet mellan de nya och gamla invånarna samt organisationerna och näringslivet inom området. Utgångspunkten är att

alla ska kunna kommunicera med varandra. En annan bra verksamhetsmodell är den medling i tvister mellan grannar som ordnas av Finlands Flyktinghjälp. Genom denna verksamhet kan nya och gamla invånare uttrycka sina farhågor och tillsammans försöka finna lösningar och sätt att samarbeta för att lösa problemen.

Asylsökandena ska integreras i gemenskapen

Förutom frivilligorganisationernas verksamhet framhäver rådet för brottsförebyggande vikten av invånaraktivism. Invånaraktivism främjar tryggheten genom att det byggs upp en social gemenskap som asylsökande och invandrare på ett naturligt sätt kommer in i. Aktiva invånare och starka lokala gemenskap kan till och med ha möjlighet att lösa konflikter mellan invandrare och sådana grupper av infördda finländare som förhåller sig skeptiskt till dem.

På många orter har frivilliga och stödgrupper för invandrare ordnat verksamhet i förläggningarna, såsom t.ex. restaurangdagar, teaterbesök, konserter och fotbollsmatcher. De har också samlat in kläder till asylsökandena och ordnat språkundervisning. Rådet för brottsförebyggande *uppmuntrar till invånaraktivism för att förbättra asylsökandenas möjligheter att integrera sig i samhället.*

Rådet för brottsförebyggande anser det vara viktigt att asylsökandena bemöts lika i synnerhet när det gäller språkundervisningen vid förläggningarna oberoende av om denna undervisning ordnas av en organisation eller ett företag. Rådet för brottsförebyggande konstaterar att undersökningar har visat att *man genom effektiva integrationsåtgärder och språkinlärning kan förebygga utslagning, och rådet önskar att processen för att kartlägga asylsökandenas kompetens försnabbas och att deras möjligheter att komma in i arbetslivet påskyndas.* I syfte att främja asylsökandenas integration uppmuntrar rådet för brottsförebyggande också till att *producera forskningsdata som gäller möjligheterna att förebygga radikaliserings och utslagning.*

När man känner till vilka lagar och regler som gäller och blir bekant med kulturen är det lättare att anpassa sig i samhället. Rådet för brottsförebyggande föreslår att *asylsökandena i ett tillräckligt tidigt skede ges information om den finländska jämlikheten, kulturen och lagstiftningen samt hur det finska samhället fungerar.* Polisen besöker förläggningarna för att ge grundläggande information om polisens verksamhet, lagstiftningen och god sed i Finland. När det berättas om känsliga ärenden kan det vara bäst att informationen ges av en person med invandrarbakgrund eller en organisation. Det är viktigt att alla barn och unga får information om sexuella rättigheter och skyldigheter, eftersom ungas erfarenheter av sexuellt våld och trakasserier är allmänna i Finland.

Slutligen lyfter rådet för brottsförebyggande fram gruppen av människor som blivit utsatta för tortyr eller andra traumatiska händelser och som kan drabbas av stressrelaterade reaktioner. I dessa fall räcker det inte med att identifiera dessa personer eller att ta dem med i gemenskapen utan dessa personer behöver professionell hjälp.